

SZENZÁCIÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A Híradóhivatalban étvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 8 ..
Videkce postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 6 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétévi ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és Híradóhivatal.
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a Híradóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 123. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 június 2.

Az ellenzék vezérei a királynál.

Politikai szenzáció erejével hatott az a hír, hogy a magyar ellenzéki pártok vezérei, Andrássy, Apponyi és Zichy kihallgatáson jelentek meg a királynál. A hír szenzációs voltát még fokozta az a körülmény, hogy a kormány félhivatalosa szerint a kihallgatást az ellenzéki vezérek kérték, míg más oldalról ezt határozottan tagadásba veszik.

A dolog lényegére teljesen egyre megy, honnan indult ki a kezdeményezés. A tény a fő, hogy a király az ellenzék véleményét közvetlenül is meghallgatja. Az is kétségtelen, hogy a felelős kormány hozzájárulása nélkül ezek a kihallgatások nem történhetek volna meg.

További fejleménye ez annak az igazán bámulatosan egységes elszánt, hazafias magatartásnak, melyet a haza és a trón védelmében az egész magyar nemzet tanusít. Ha más nem is foglaltatnék a királyi kihallgatások tényében, mint legfelsőbb elismerése az ellenzék hazafias magatartásának, már ez is olyan ragyogó korona, amelyet érdemes volt feltenni a magyar nemzet megbonthatlan egységes hazafias állásfoglalására.

A haza védelmének, a trón iránti hűségnek kérdésében nincs különbség magyar és magyar közt. A királyi kihallgatások még jobban dokumentálják az egész világ előtt a nemzeti egységet és azt, hogy nincs szilárdabb alapja a Habsburgok trónjának Magyarországnál.

Hogy a kihallgatásoknak mily téren és minő további következményei lesznek, azt egyelőre senki sem tudhatja. A király és az egész nemzet egyetértéséből azonban csak jót, csak áldást várhatunk.

Andrássy a királynál.

Budapest, június 1. (Saját tud.)
Andrássy Gyula gróf egy óra hosz-

száig volt a királynál tegnap kihallgatáson.

Andrássy Gyula gróf ma egy ujságíró előtt kijelentette, hogy kihallgatása összefügg azokkal a tárgyalásokkal, amelyek egy koncentrációs kabinet alakítása érdekében indulnak meg.

Budapest, június 1. (Tud. cenz. táv.) Andrássy Gyula gróf a Magyar Hírlap munkatársa előtt audienciájáról nyilatkozva kijelentette, hogy

a király a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott az országgyűlés tárgyalásairól, a legmelegebb elismeréssel és szeretettel beszélt a magyar katonáról és vitézségükről.

A kihallgatásnak célja nem koncentrációs kabinet alakítása, hanem közvetlen informálása az uralkodónak az ország minden érdekére és kérdésére nézve.

Velencét kiűritették az olaszok.

Budapest, június 1. (Saját tud.) Athénből jelentik, hogy az olaszok kiűritették Velencét.

Az entente és Olaszország

Hága, június 1. Rendkívüli diplomáciai forrásból a következő részleteket közlik az antánt és Olaszország szövetségi szerződéséről. A szerződést, amelynek keletkezése április 24-ike, Párisban kötötték meg. A főpontok a következők:

1. Olaszország 5000 millió líra kölcsönt kap.
2. Anglia garanciát vállal Olaszországnak Amerikában lóbeszerzés céljából nyújtandó 500 millió líra kölcsönéért.
3. Háromszázmillió lírányi kölcsönt adnak Olaszországnak amerikai élelmicikkkel való ellátás céljaira.
4. Franciaország több nehéz Creusot-ágyut szállít Olaszországnak.
5. A hármass antánt biztosítja Olaszországnak az ismert területszerzést, ideértve az egész adriai tengerpartot, Antivári és Szerbia által válsztandó kikötő kivételével.
6. Olaszország másfélmillió embert bocsájt új szövetségeseinek rendelkezésre.

A pápa nem költözik Spanyolországba.

Berlin, június 1. A „B. Z. am Mittag”-nak jelentik Amsterdamból: Londoni lapok közlik a Reuter-ügynökség egy vígói táviratát, amely szerint a pápa végérvényesen elhatározta, hogy a háboru idejére elhagyja Rómát és Spanyolországban fog tartózkodni. A pápa székhelyéül Valenciát választotta, amely a keleti spanyol partvidéken fekszik és közelebb van Olaszországhoz, mint egyéb följajlott helyek. A toledói érsek máris Valenciába utazott, hogy a pápa átköltözésére a szükséges előkészületeket megtegye. — A Vatikánban olyasmikről mit sem tudnak.

Spanyolország semlegessége.

Genf, június 1. A francia lapok jelentése szerint a spanyol minisztertanács tegnap összeült. A nemzetközi helyzettel foglalkoztak és kidolgozták azt a semlegességi nyilatkozatot, amelyet Spanyolország az olasz osztrák-magyar háboru folytán tenni fog.

A milanoi pusztítások.

Berlin, jun. 1. Luganoból jelentik: A „Corriere della Sera” újabb milanoi gyújtogatásokról hoz hírt. A mult heti zavargásokról még a következőket jelentik: A bécsi Thonet butorcég üzletében a fosztogatók az üzleti könyveket is követelték. Az üzlet tulajdonos bebizonyította, hogy angol állampolgár, mire a zavargók elvonultak. Zárás után azonban visszatértek, föltörték az ajtót és az üzletben mindent elpusztítottak. Az 500 le-tartóztatott fosztogató közül 250-et átkísértek a bírósághoz. Soknál még megtalálták a rablott holmikat. A milanoi kereskedelmi kamara a hadtestparancsnokságtól kért katonai segítséget a fosztogatók ellen. Minthogy azonban Milanoban alig van katonaság, Bresciából hoztak katonaságot.

Lugano, jun. 1. Az Avanti jelentése szerint Milanoból a jobbmodu lakosok az ottani véres tüntetések miatt már mind elmenekültek. Az utóbbi napokban a vonatok zsufolva voltak menekültekkel és Északolaszországból az ország délibb részébe költöztek.

Harcunk az olasszal.

Olasz hadszíntér. A colgaria-lavaronai fensíkon megindult ágyuharc és a karinthiai határon, valamint Karfrect körüli terepen keletkezett kisebb harcok tovább folynak. Höfer. (Min. eln. sajtóosztálya.)

A husdrágaság ellen.

Konzerv-hus Nagyváradon.

Sajnos tapasztalja Nagyvárad város közönsége, hogy az élelmiszerek ára napról napra óriási mérvben emelkedik. Még a leg-egyszerűbb zöldségnek a piaci ára legalább is 50 százalékkal magasabb, mint más évben ebben az időszakban volt.

A husról, a szárnyas állatokról ne is szólunk, pedig máskor a hus és a kenyér a legfontosabb élelmiszer, különösen a dolgozó emberiségnek.

Ma már egy-egy szerényebb család csak ritkán engedheti meg magának azt a luxust, hogy húst tegyen az asztalára. Az olyan család pedig, amelynek 200 koronán alul van a havi jövedelme, arra sem gondolhat, hogy hetenként egyszer húst vásároljon s örülhet, ha a más ételek készítéséhez szükséges zsírt megtudja szerezni.

Most ismét emelkedett a marhahus ára. Ma már 5 korona a marhahus kilója, csonttal, nyomtatékkal, amint eddig is árulták Nagyváradon a marhahúst.

Ez a körülmény indította Gerő Ármin főkapitányt arra, hogy a polgármesternél közbenjárjon olyan irányban, hogy a tanács foglalkozzék a város husellátásának a kérdésével.

Rimler Károly polgármester tegnap összehívta a város tanácsát, s a megbeszélésbe bevonták Horváth Géza rendőrfelügyelőt is, mint vásárbiztost.

Az ülésen Rimler Károly polgármester felemlítette, hogy a főkapitány javaslatára hívta össze a rendkívüli tanács ülést, hogy a husárra nézve megbeszélést folytasson, mivel a marhahus ára kilónként 5 koronára emelkedett. Ezzel szemben a vidéken, Nagyszalontán, Berettyóújfaluban, Biharpuszókiban, Komádiban 2 korona a marhahus kilója. Azt hiszi ez a nagy árkülönbség azért van, mert Nagyvárad zárt terület, ahova nem szabad húst behozni. Gondoltak arra, hogy nem lehetne-e ezen az által segíteni, ha Nagyváradot a zárlat alól feloldanák.

Gerő Ármin megfontolandónak tartja a sorompó megnyitását a vidékiek előtt. Azt hiszi, hogy három koronáért kapunk marhahúst a vidékről s ha látják a mészárosok, hogy a vidékről is lehet húst behozni, ők is leszállítják az árakat. A hus behozatalát eltiltó szabályrendelet különben is elavult, régi s nem felel meg a mai viszonyoknak.

Szűts Géza főszámvevő rámutat, hogy a husfogyasztási adó állami jövedelem, s így nem lehet a behozatalt csak úgy könnyen szabaddá tenni, mert ez esőkkentené a husfogyasztási adó bevételeket. Majd kimutatja, hogy fogyasztási adó, vám, vágatási díj stb. egy nagy marhánál 16 K 50 fillér költséget jelent. Ez egy kiló hus áránál 8-9 fillér kiadást jelent.

Lukács Ödön főjegyző szerint nem azért drága a marhahus, mert a felemlített költségek vannak, de a falukon is drága a jószág s a husárra is magasabbak, mint azt felemlítették. Ha megengedik a husbehozatalt Nagyváradra, akkor a vidéken is felszökik a hus ára; azért olcsóbb most a vidéken a hus, mert nincs nagy kereslet. Azért meg

lehet próbálni s meglátjuk, mit érünk el vele. Ezután felsorolja, hogy Aradon a város vette kezébe a husellátás dolgát; állatokat szerzett be, de ráfizetett. Fontosabbnak tartja, ha a huskonzervnek behozatalát kíséreljük meg. Értesülése szerint Budapesten forgalomba hozták a huskonzervet s kilója 3 korona. Ez jó, élvezhető. Lépéseket tesz Budapesten a vásárcsarnok központjánál ez irányban, hogy lássák, lehefne-e ezzel segíteni a husszükségen.

Rimler Károly helyesnek tartja ezt is, de mégis ki kellene küldeni szakembereket, hátha lehetne a vidéken olcsó marhákat beszerezni.

Horváth Géza ezt illusoriusnak tartja. Hiszen a vidékre is Nagyváradon vásárolják a marhákat. Székelyhidra, Berettyóújfaluba innét visznek állatokat.

Rimler Károly, hogy lehet akkor, hogy 2 koronáért adják mégis a hus kilóját?

Lukács Ödön nem tartja helyesnek, hogy a vidékre menjünk nagy apparátussal, mert akkor nem érünk célt. Tártyalt Benedek Dávid megbízható nagyváradai marhakereskedővel, aki kilátásba helyezte, hogy segítségére lesz a városnak, ha lehetne valami uton-módon tenni.

Végül a tanács két irányban állapodott meg és pedig tudomásul veszi, hogy a főjegyző, mint az élelmezés ügyosztály vezetője konzerv-hus beszerzése iránt tesz lépéseket; — továbbá megkéri a főjegyzőt, hogy akár az élelmezési ügyosztály személyzetéből egyeseket, akár másokat küldjön ki a vármegye nagyobb központjaiba, annak puhatolódzás és annak tanulmányozása végett, hogy ha Nagyvárad városa felfüggeszteni a vámot és a husbehozatali tilalmat, volna e kilátás arra, hogy Nagyváradra nagyobb mennyiségű és olcsóbb húst lehetne behozni.

Ezeknek a kísérleteknek az eredménye mutatja meg, hogy eszünk-e olcsóbb húst, vagy mindnyájan beállunk — vegetáriánusoknak.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ránczokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

A jászóvári prépost hadi szózata.

Takács Menyhért dr. jászóvári premontrai prépost a következő köriratot intézte az olasz hadüzenet alkalmából rendjének tagjaihoz:

Kedves Rendtársak!

Az édes haza sorsán aggódó lelkeim sugallatát követem akkor, amidőn szeretett rendünk tagjaihoz és növendékeihez azzal a felhívással fordulok: Jelentkeztek hadiszolgálatra!

Az iskolai év — felsőbb rendelethez — a rendes időnél korábban befejeztetett. Így kívánták azt a mostani nehéz körülmények. A borzalmas világháború azonban tovább dühög, sőt a világtörténelemben páratlanul álló hitszegés és alávaló árulás következtében a szövetségesnek tartott Olaszországgal is megkezdődik. A barbár népek történetében sem találkoztunk akkora becstelenséggel, mint aminőt ez a jó szomszédnak tartott, sokat látogatott és dédelgetett perfid szövetséges — ellenségeink által megvesztegetve — a mi legjobb urunk és felséges apostoli királyunk, édes magyar hazánk és társországai, valamint a velünk hű szövetségben élő államok és kulturnépek ellen elkövetett. A testvérgyilkos Káin és az áruló Judás Örkét ragadta magához ez az igazságos Istentől elpártolt gonosz nép, melyet mérhetetlen kapzsisága a politikai rablás és gyilkolás örvényébe sodort.

A rut árulás és elvetemült pártütés a nagy Isten büntetését hívja ki. Eppen azért az élet-halálharera elszánt nemzet minden erejének megfeszítését követeli.

Mi, magyar premontraiak, ennek a nemzeti erőnek egy csekély, de öntudatos része vagyunk, akik Istenbe vetett hittel, izzó hazaszeretettel és törhetetlen akarattal fogunk Felséges Urunk, Királyunk parancsszavának engedelmeskedni s a küzdő hősök oldalához állani. A mi hivatásunk nem a fegyverforgatás és vérontás, de a krisztusi szeretet gyakorlása, itthon és a harcúterén éppen úgy, mint a sebesültek és betegek közt és mindenütt, ahol értelmünk, tudásunk, tiszta magyar becsületünk és feltétlen megbízhatóságunk hasznos szolgálatot tehet vitéz seregeinknek. Erre ajánljuk fel önmagunkat, minden testi és lelki erővel.

Nem buzdítani akarom önöket, kedves Rendtársak; ismerem lelkük minden érzését, hazafias szívük minden vágyát, csupán ki akarom jelenteni, hogy a rendi kormányzat részéről nincs semmi akadálya annak, hogy mindenki, aki azt koránál és testi erejénél fogva teheti, önként a hadba vonuljon, követvén azon rendtársak példáját, akik már eddig is hadiszolgálatot teljesítettek. Az öregek és gyengélkedőkön kívül csupán a hivatalteljesítőknél kell helyükön maradniok, de ők is készséggel fognak vállalkozni lakásuk helyszínén kórházi lelkészi szolgálatra.

A rendi teológus növendékek és egyetemi hallgatók illetőségi helyeiken fognak jelentkezni a katonai hatóságnál a nekik kiállítandó intézeti bizonyítvány felmutatásával. A novicius növendékek a noviciátusi év végéig Jászóvárbán fognak maradni, de annak végeztével, a szükséghez képest, ők is jelentkezni fognak hadiszolgálatra.

Adja a király és a nemzet sorsán örködő Gondviselés, hogy mire az új tanév bekövetkezik, vitéz seregeink a teljes győzelem dicőségével térhessenek haza!

Atyai szeretetem, forró imádságom és áldásom kísérje önöket azon az uton, amelyen az Istennek és hazának önfeláldozó szolgálatára sietnek.

Jegyezzen minden igaz magyar ember a nemzeti kölcsönre

Csapataink Przemyslben

Budapest, június 1. (Saját tud.) A sajtóhadiszállásról jelentik, hogy a bajor csapatok tegnapi elfoglalták Przemysl három belső erődjét és ott 28 nehéz ágyut zsákmányoltak.

Az oroszok nagy veszteségeik miatt a Santól keletre abbahagyták a támadásokat. Przemyslnél jelentős harcok folynak.

Stryj városát elfoglaltuk. Ujabb diadalok.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) A sajtó hadiszállásról jelentik, hogy Linsingen tábornok seregei hétfőn délben **elfoglalták Stryjt** s 6000 oroszot elfogtak, azonkívül 8 ágyut és 7 gépfegyvert zsákmányoltak. Az ellenséget üldözve megszállottuk Dobrcany, Dabrova helységeket.

Csapataink tegnap átlépték a Drohobycz—Stryj közötti vasútvonalat, most pedig az oroszokat a Dnyeszter-felé üldözik.

A zsákmány folyton nő.

Stryjtól nyolc kilométerre elfoglaltuk Drohobycz irányában Niezuchow, Zamadow, Cholebutow, Gramowiec községeket.

Hivatalos jelentés a przemysli és stryji diadalról.

Budapest, június 1. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A Santól keletre előrenyomult szövetséges csapatokat ma éjjel az egész arcvonalon nagy orosz erők megtámadták. Különösen az Alsó-Lubacowka mentén számra fölényben lévő ellenséges erők kíséreltek meg előretörést. Az összes támadások az ellenség igen súlyos veszteségei mellett visszavertük. Az oroszok több helyen bomlott sorokban vonultak vissza.

Az alsó-San mentén Sieniawától lefelé ellenünk intézett orosz támadások meg hiusultak. Ekközben **Przemysl északi arcvonalán bajor csapatok rohammal elfoglalták a váróvnek három erődjét, 1400 embert foglyul ejtettek és 28 nehéz ágyut, köztük 2 pánccelost zsákmányoltunk.**

A Dnyesztertől délre Linsingen hadseregének szövetséges csapatai tegnap a támadás folytatása képen behatoltak az ellenség védelmi állásába, **az oroszokat megverték és Stryjt elfoglalták.**

Az ellenség visszavonulóban van a Dnyeszter irányában. 53 tiszt és mintegy 9000 főnyi légénység mint hadifogoly, 8 ágyu és 15 géppuska került a győzők kezére.

A Pruth mentén és Orosz-Lengyelországban a helyzet változatlan. *Höter.* (Min. eln. sajtóosztály.)

Hivatalos jelentés diadalainkról.

A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata.

Budapest, június 1. (Saját tud.) A sajtóhadiszállásról jelentik, hogy Linsingen tábornok hadserege tegnap elfoglalta Stryj városát s az ott talált orosz erőket mesze a Dnyeszter felé vetette vissza.

A foglyok száma igen tekintélyes.

Tegnap a bajor csapatok elfoglalták Przemysl várának északi frontján három erődjüket és 28 nehéz ágyut zsákmányoltak.

Az oroszokat is egész a város szegélyét képező erősített vonalig vetették vissza.

Szaszonov a háborúról.

Berlin, június 1. Szaszonov külügyminiszter fogadta a pétervári lapok szerkesztőit s kijelentette előttük, hogy ő már 1914 július 26-án a дума ülésében rámutatott arra, hogy a természetellenes szövetségesek, melyek nem a népek érzelmei szerint valók, nem lehetnek tartósak. Akkoriban ez alkalommal elsősorban Olaszországnak a hármasszövetségben betöltött szerepére gondolt. Olaszországnak az ententehez való csatlakozása főleg a nyugati fronton lesz nagyjelentőségű. Oroszországnak feltétlenül új

téli hadjáratra kell felkészülnie. Talán éppen e felkészültség folytán lesz hamarabb vége a háborúnak. A hármasszövetség mindenestre mindent el fog követni, hogy a háborút tulságosan ne nyújtsák.

Az ántánt eredménytelenül tárgyalt Romániával.

Koppenhága, június 1. A Románia, valamint az ántánt és Itália között megindult tárgyalások meghiusultak, mert nem találtak közös megegyezési alapot.

Tüzérségünk ágyuzta a szerb partot.

Nis, június 1. (Szófián át.) Szerb hivatalos jelentés közli, hogy a magyar part több pontjáról ágyuzták a szerb pozíciókat. Lényegesebb esemény azonban az utóbbi napokban nem fordult elő.

„A legvitézesebb hadteste.” A mi hadtestünk dicsérete.

Berlin, június 1. Leonhardt Adelt, a Berliner Tageblatt haditudósítója írja:

A 7-ik hadtestről, — amely tisztára magyar és József főherceg parancsnok-

sága alatt áll — kurtán, de sokat jelentőleg nyilatkozhatom. A „legvitézesebb hadtesteként” ismeretes a német csapatok körében is. A nyugat-galiciai áttörés után az volt a számára juttatott parancs, hogy egyelőre várakozó állást foglaljon el, s csak amikor a galiciaiak és a bajorok háttámadták az oroszok Beszkid seregét, rohanhatta meg egy honvédhadosztály a Varetyszov-hegyen álló igen erős orosz haderőt. Maga József főherceg személyesen mondta nekem, hogy itt a kedvező döntést a budapesti első honvédgyalogezred vívta ki. Az üldözés folyamán a hadtest kétezer orosz foglyot ejtett. A Bukovitzai hegyháton újból állást foglalt az ellenség, de nehéz küzdelem után Bakoskovig visszavetettük. Ekkor azzal próbálkozott meg, hogy a lupkovi vasútvonaltól nyugatra veti meg a lábát, de magint csak vereséget szenvedett és Szanokba menekülve nem védekezett tovább. A 7-ik hadtest egész Bitzáig üldözte, Przemysl feleutjág.

Ugyanezen az úton Szanokon keresztül, Dobromil felé Marwitz német hadteste vonult előtte, amely a Viravara-völgyében vívott husvétii csata során Beszkid-hadtest megkülönböztetés alatt aratta győzelmi bábérjait. A 7. magyar hadtesttel való állandó kapcsolatban, — amely hadtest egy ízben azzal, hogy két ezredének segítségül küldésével az oroszokat háttámadva, igen kedvezően avatkozott a német csapatok hadműveleteibe, — üldözték a menekülő orosz Beszkid sereget, amely végre is az ellenséges ellentállásnak Rimánovnál, Ceskovnál és Odrzekovnál való teljes összetörésére vezetett.

Anyakönyveletlen gyermekek.

A tanfelügyelő fedezte fel a súlyos hibát.

Vasady Lajos kir. tanfelügyelő meglepő felfedezésre jutott a napokban egy falusi iskola évvizsgálóján. A tanfelügyelő a VI-ik osztály évvizsgálóján jelent meg a kesztegi iskolában. Szokás szerint természetesen a megfelelő ellenőrzést is gyakorolta az iskolai okiratok felett. Mikor az osztály törzskönyvét vizsgálta Vasady Lajos, a legnagyobb meglepetéssel konstataálta, hogy egy Dát Tivadarnak nevezett tanuló neve után nem voltak bejegyezve a születési adatok.

A tanfelügyelő természetesen a tanítóhoz folyamodott felvilágosításért. A tanító igazolta magát, hogy ő állandóan sürgette a születési anyakönyvek beszerzését, azonban sohasem járt eredménnyel. A további vizsgálat során aztán kiderült, hogy nemcsak Dát Tivadarnak, de egy egész sereg gyermeknek nincs bejegyezve a szabályszerű születési ideje, stb.

A súlyos mulasztásról egyedül a kesztegi anyakönyvvezető tudott volna felvilágosítást adni. Az anyakönyvvezető azonban jelentette, hogy ő egyáltalán nem tud a kérdéses gyermekekről, mert azok születése nincs bejelentve az anyakönyvi hivatalhoz.

A tanfelügyelő az esetet tegnap bejelentette az alispánnak és kérte a szigorú vizsgálat megtartását. Tény, hogy nagyon súlyos mulasztásról van szó. Hogy aztán bűnös szándékkal történt ez a mulasztás, vagy csak hivatalos hanyagság esete forog fenn, azt a megejtendő vizsgálat lesz hivatva megállapítani. Bármint is áll a dolog, alapos vizsgálatra van szükség, mert a tanfelügyelő lehetséges, hogy csak egy kevés

hiányt fedezett fel. Nincs kizárva, hogy rendszeres és szándékos mulasztásról van szó.

Az anyakönyvvezető igazolja magát, hogy a gyermekek szülei nem jelentették be annak idején a születési eseteket. Ez a mulasztás, ismervé egyes vidékek lakóinak a katonaságtól való félelmét, megmagyarázható a szülők részéről, akik csakis a katonai kö-

telezettség alól való mentesítés szándékával titkolhatták el gyermekeik születését.

A tömeges mulasztás pótlása igen körülményes eljárással fog jární, mert az utólagos anyakönyvezéshez miniszteri intézkedések is szükségesek.

Az alispán a szokatlan dologban azonnal elrendelte a vizsgálatot.

Football-meccs husvét hétfőjén Orosz-Lengyelországban.

Mikor az oroszok virágcsokrot adtak a magyaroknak.

— Saját tudósítónktól. —

Szinte hihetetlennek látszik az alább következő história, amelynél hangulatban derűsebbet, érzésekben szebbet alig produkált ez a monstruózus, srappell esőtől zengő, a magyar vitézséget és bátorságot oly gyönyörűen kidomborító népek csatája. A történetet egy postai tisztviselő hozta, aki Orosz-Lengyelországnak Pietrokow városából jött haza pár napi szabadságra. A történetet, amely olyan mint egy halk és gyengéd ecsetvonás valami zürzavaros tüzvészt ábrázoló képen, tudósítónk a következőkben adja:

— Pietrokow előtt volt a mi csapatunk már március közepe óta. A lövészárkokban a legjobb kedvvel éltünk és vártunk egyre az oroszok támadására. Az oroszok lövészárkai meglehetősen közel voltak a mieinkhez. Mindkét részről állandó készenlétben voltunk. Vigyáztunk egymásra, de azért támadni egyikünk sem támadott. Körülbelül ugy március vége óta (mikor egy kisebb esete-pató volt) nem bocsátkoztunk hareba az oroszokkal.

Ettől kezdve a lehető legteljesebb csend és béke uralkodott terepünkön. Olyan volt a nyugalom mind a két oldalon, hogy egyáltalában nem gondoltunk a háborúra.

Énekelgettünk, kártyáztunk és nagy vidámsággal teltek a napok. Az orosz oldalról egyetlen egy puska-lövés sem hallatszott egyszer sem. Csak bus szláv melódiákat hozott a kóbor szél.

Nagy nyugalommal és csenddel érkezett meg a husvéti ünnep is.

Gyönyörűen virradt ránk husvét vasárnapja. Felkelésünk után a lövészárkokban imádkoztunk távol a hazai rögöktől. Kedves muzsikával kísérték imáinkat az idegen fák lombjainak a suttogásai.

Husvét vasárnapján estefelé észrevettük, hogy egy orosz katona buvik ki az ellenséges lövészárkokból. A katona egyenesen a mi lövészárkunk felé közeledett.

Nem volt fegyver nála, tehát békés és jó szándéka lehet csak — gondoltuk.

Az egyik közülünk váltig hőködött és mindenáron le akarta lőni. De csakhamar leintették az ipsét.

Az orosz katona egyre közeledett. Már csak 50 lépésnyire volt talán a lövészárkunktól, mikor felemelte hirtelen a kezét, azután egy széles ivben markából egy skatulyát dobott felénk, amely pont a lövészárkunkba esett.

Éppen én elébem — mondta mosolyogva az elbeszélő katona.

— Ugy-e mondtam, hogy békés szándékai voltak — kiáltotta egy fiatal önkéntes.

— Vajjon mi lehet a skatulyában? Bont-

sátok fel azonnal! — szállott felém a katonák kiváncsisággal telt biztatása.

Nem sokat kértem, sőt nem is kérttem magam, mert minden rábeszélés és kérés nélkül felnyitottam a kis faskatulyát.

Egy kis fehér papírlap villogott elő. A papírlapon eléggé olvasható magyar betűkkel egy felírás volt. A szemközti orosz lövészárkok katonái husvét hétfőjére meghívtak bennünket egy barátságosra.

— Tegyetek félre minden ellenséges érzést és gyűlöletet, játszatok velünk husvét hétfőjén. Kerítettünk egy labdát és evvel el lehetne játszogatni — körülbelül ilyesmit tartalmazott a fehérpapírlapon olvasható felhívás.

Csodálkozással és meglepetéssel olvastuk a felhívást, mégis, bár nem volt közöttünk valami jó footballjátékos, husvéthétfőjén délután megkezdődött a játék, miután a husvét vasárnap esti felhívásra még aznap este igenlő választ küldtünk.

A játék ragyogó, napsütéses időben folyt le és abból állott, hogy hol az oroszok a mi árkaikba, hol pedig mi az oroszok árkaiba dobtuk át a labdát.

A játék egész délután 5 óráig tartott és ezen idő alatt az oroszok 57 dobásával szemben, mi 72-szer dobtuk a labdát az ellenséges lövészárkokba.

A győztesek tehát a küzdelemben mi lettünk.

Ami azután az egész eseményben a legmegragadóbb és legkedvesebb, a játék után az oroszok hozzánk, a győztes magyarokhoz egy illatos nagy virág csokrot juttattak a husvétvasárnap esti meghíváshoz hasonló módon.

Az elbeszélő katona ekkor egy hervadt leprésselt virágszálat vett ki a tárcájából és az emlékezéstől remegő hangon mondta:

— Ez a virágszál a győzelmi csokorból való.

Megnéztem a kis virágszálat, amelyen valamikor a messzi orosz földek harmata csillogott és amelyet, mint drága amulettet fog hordozni egész életén át egy harctól edzett ember kellemes emlékképpen.

5 millió az ellenség vesztesége.

Budapest, június 1. (Saját tud.)
Berlinből jelentik: A «Heer und Politik» folyóirat kifejti, hogy ellenségeink vesztesége eddig öt millió. Az adat helyességét bizonyítja, hogy ellenségeink is elismerik veszteségeiknek ily horribilis számát.

Az elparentált orosz hadsereg.

— A Times a harctéri helyzetről. —

Amsterdam, június 1. A Times katonai munkatársa a harctéri helyzetről ezt írja:

A legutolsó német jelentés a keleti harctérről azt bizonyítja, hogy Olaszország részvétele a háboruban semmit sem változtatott az osztrák-magyar-német haditerven, amely Galicia visszahódítását célozza. Az az offenzíva, amely orosz szövetségeseink ellen folyik, még talán hevesebb lett. Ez komoly figyelmet érdemel. A nagy offenzíva Lengyelországtól Bukovináig terjed. Lengyelországban, ahol a szövetségeseink balszárnya van, Dankl hadserege, amelyet három hadtest alkot, küzd az oroszokkal. Jobbra tőle, a Szan alsó folyásánál áll Mackensen vezérletével a kombinált osztrák-magyar-német hadsereg, amely öt német és öt osztrák-magyar hadtestből alakult.

Az utóbbiak parancsnoka József Ferdinánd főherceg. Ennek a hadseregnek a német része, miután átlépte a Szant, most kísérletet tesz arra, hogy a Rita folyó jobbpartján megvesse a lábát. József Ferdinánd hadserege Przemysl körül és a vártól délre és délkeletre áll s teljesen föl van szerelve a várostromra. Tőle jobbra következnek az öt hadtestből álló harmadik osztrák magyar hadsereg, amely Hussakovnál, Przemysltől 16 kilométernyire kelet délkeleti irányban támadott a vár ellen.

A második osztrák-magyar hadsereg, amely öt-hat hadtestet számlál, a Szmor-Drohobiv-vonalat tartja, s onnan tovább Stryjig Linsingen tábornok szövetségesei hadserege következik a sorban hat hadtesttel. Utolsó a sorban a Pruth baloldalán és a Bukovinában operáló szövetségesei hadsereg, amely Baltin Pflanzler parancsnoksága alatt öt hadtestből alakult.

Mint látjuk, 34—35 hadtest vesz részt a nagy támadásban. Az offenzíva kezdetén tehát a szövetségesei hadserege 1250,000 főnyi volt. Az ellenség két szárnyát már megállásra kényszerítettük ugyan, azonban a közepén még folyik az előnyomulás és a szövetségesei már a Szanon túl is eljutottak 11 kilométernyire kelet felé. Igen kritikus az oroszok helyzete Przemysl és a Dnyeszter-mocsarak között, mert 17 ellenséges hadtest támad.

Ami az osztrák-magyar-olasz háborút illeti, az a véleményem, hogy az ottani háttérön Ausztria arra számít, hogy gyöngébb erővel néhány hétig föl bírja tartóztatni az olaszokat, legalább is addig, amíg a galiciai haditervet megvalósítják.

Kérdés, hogy Nikolajevics Miklós nagyherceg az alatt a négy hét alatt, amióta a szövetségesei galiciai offenzívája megindult, elegendő csapatokat tudott-e összevonni, hogy az ellenség áradatát feltartóztassa. Az események majd megadják erre a választ. Az eddigi tények, sajnos, azt igazolják, hogy az orosz centrum áttörése további aggodalomra is okot ad. Mi nagy érdeklődéssel és részvétellel nézzük, vajjon sikerül-e a szövetségesei haditerve? Mi, Oroszország barátai, csak erélyes nyugati offenzívával segíthetünk. Erre a háboru kezdete óta egyszer sem szorult rá annyira Oroszország, mint most. Ebben az értelemben Oroszország háboruja nagy segítség ugyan, de aligha lehet jelentékeny befolyással a keleti harctérré.

Burián a királynál.

Budapest, június 1. (Saját tud.)
Bécsből jelentik, hogy a király egy órakor Burrián István bárót kihallgatáson fogadta.

HIREK

Háborus ájtatosság Jézus szent Szive tiszteletére.

Junius egész hónapja Jézus szent Szive tiszteletére lesz szentelve. A legszentebb szívhez fog fordulni a katolikus hívek imádkozó serege győzelemért, békéért és a hadba vonult testvéreinkért esedezve.

A váradolasi plébániatemplomban az egész hó minden napján este fél 7 kor háborus ájtatosság lesz Jézus szent Szive tiszteletére. Az ájtatosság alatt a hívek a rózsafüzért imádkozzák, utána a szent Sziv litániáját a békeimával. Az ájtatosság végén áldás lesz az oltári szentséggel s befejezésül Mária-ének. Minden vasárnap este fél 7 kor az ájtatosság alatt szentbeszéd is lesz, melyet Imrik S. Zoltán tb. kanonok, plébános mond.

Az újvárosi Szent László-plébánián az egész junius hó folyamán minden este 7 órakor lesz a háborus ájtatosság Jézus legszentebb Szive tiszteletére. Minden vasárnap este szentbeszéd is lesz, melyet dr. Lestyán Endre szentszéki ülnök, plébános tart.

A váradvelencei plébánia templomban az urnap nyolcada alatt minden este 6 órakor lesz szentszéki ájtatosság Jézus szent Szive tiszteletére.

* A tábori püspök kitüntetése.

A hivatalos lap közli, hogy a király *Bjelik* Imre apostoli tábori vikárius, püspöknek a Vörös-Kereszt körüli érdemek I. osztályu tiszteleti jelvényét a hadiékítménnyel adományozta.

*** Az új kanonokok beiktatása.** Az újonnan kinevezett *Brém* Lőrinc kanonok, egyházmegyei irodagazgató és *Szebeny* Gyula tb. kanonok, váradszöllősi plenános ünnepélyes beiktatása ma délelőtt fél 10-kor lesz a székesegyházban. A beiktatáson az új kanonokok számos tisztelője lesz jelen.

*** Marenzi tábornok kitüntetése.** A király gróf *Marenzi* Ferenc gyalogsági tábornoknak a Vörös-Kereszt körüli érdemek I. oszt. tisztelet jelvényét a hadiékítménnyel adományozta.

*** Kiss Dávid 70 éves.** Nagyvárad város egyik régi, derék polgárát, *Kiss* Dávid kereskedőt ünnepli most szűkebb körben a Lajos asztaltársaság és a Szombati asztaltársaság, abból az alkalomból, hogy elérte élete 70. évét. *Kiss* Dávidhoz némi kötelekek fűzik a lapokat is, amennyiben 6 volt az első, aki Nagyváradon rendszeresítette a hírlap-árusítást s ezzel a hírlapok terjesztését is elősegítette és így szolgálatot tett a kulturának. Egyike Nagyváradon a legnépszerűbb embereknek. Ideális gondolkodású, aki fiatalabb éveiben nagy kedvvel áldozott a turista sportnak s fáradhatatlanul rózta a bihari havasokat. Valóságos adjutánsa volt néhai *Czárán* Gyulának, „*Oncásza* hercegének“. Ez időben kapta *Kiss* Dávid a turistáktól az *Oncásza* grófja nevet. 70 éves születésnapja alkalmából *Tompa* Kálmán versben üdvözölte a derék polgárt, akit számosan kerestek fel gratulációkkal.

*** A király személye körüli miniszter kinevezése.** A hivatalos lap közli a király következő kéziratát, melyben báró *Roszner* Ervint belső titkos tanácsost személye körüli magyar miniszterré nevezi ki:

Kedves báró *Roszner*! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt személyem körüli magyar miniszterré ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1915. évi május hó 29-én

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf *Tisza* István s. k.

*** Jegyzik a hadikölcsönt.** A nagyváradai takarékpénztárban lázas buzgalommal folynak a második hadikölcsönre a jegyzések. A polgárság egyenlő bizalommal siet leróni hazafias kötelezettségét a pénzintézetek márványasztalaihoz. — Tegnap a Magyar Bankban *Fabriczius* Dezső nyugalmazott ezredes 6000 koronát jegyzett a kölcsönre.

*** Katonai kitüntetések.** A király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül *Pebst* Ferenc 101-ik gyalogezredbeli alezredesnek a vaskorona-rend III-ik osztályát a hadiékítménnyel, *Elmer* Béla 101-ik gyalogezredbeli alezredesnek, *Pest* Ferenc 37-ik gyalogezredbeli és *Ambrózy* György 7-ik huszárezredbeli főhadnagyoknak pedig a katonai érdemkereszt III-ik osztályát adományozta. A 2-ik honvédhuszárezredbeli: *Kusnier* Pál patkolómester, *Sztauer* Pál tizedes és *Orosz* János huszár az I. osztályu ezüst vitézségi érmét, *Kovács* Gábor őrmester, egészségügyi segéd, *Ókrós* István, *Maczák* István, *Mile* József, dr. *Szabó* Alajos és *Sulyok* István tizedesek, azonkívül *Lisztos* Mihály huszár a II-ik osztályu ezüst vitézségi érmét kapták vitézségükért.

*** Ujfalussy Géza posta- és távirtda főtanácsost megoperálták.**

Ujfalussy Géza posta- és távirtda főtanácsos torkában pár héttel ezelőtt egy veszedelmes daganat támadt. Kezdetben a főtanácsos semmi jelentőséget nem tulajdonított a daganatnak, azt hitte, hogy majd egyszerűen el fog magától mulni. Jóllehet igen nagy fájdalmat okoztak, pontosan bejárt ebben a beteg állapotban is minden nap a hivatalába. A daganat azonban nem akart lelohadni, sőt pár nappal ezelőtt annyira elhatalmasodott a torokban, hogy a lélegzést nagyon megnehezítette. A főtanácsos most már orvoshoz fordult, aki gyors és rögtöni operációt ajánlott. Az operációt dr. *Fráter* Imre a közkörház kiváló műtő főorvosa tegnapelőtt délelőtt hajtott végre, amely igen fényesen sikerült. Az operáció után a beteg főtanácsost lakására szállították, ahol nővére ápolja. Az operáció után lényeges javulás állott be. *Ujfalussy* Géza egészségi állapota iránt a társadalom köréből számosan érdeklődtek a tegnapi nap folyamán.

*** A vármegye közigazgatási bizottsági ülése.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartja meg junius havi ülését. Az ülésen a folyó ügyeken kívül előreláthatólag semmi lényeges ügy nem kerül napirendre.

*** Kitért a Hekla tűzhányó.** Tudósítónk táviratozza, hogy kopenhágai jelentés szerint a világhírű Hekla tűzhányó Izland szigetén kitért. A kitérés okozta káróriási.

*** Kuzskó Dezső sorsa.** Egy szenttanu katona híradása alapján megírták tegnap a lapok, hogy *Kuzskó* Dezső, a jeles fiatal hírlapíró, *Kuzskó* Endre főhadnagy fivére, szeptember 10-én a grodeki csatában elesett. Ma megjelent a szerkesztőségünkben *Kuzskó* Dezső felesége és felmutatta férjének szeptember 24-éről hozzaintézett levelét, a melyben azt írta, hogy kitűnően érzi magát és semmi baja sincsen. Kétségtelen tehát, hogy *Kuzskó* Dezső szeptember 10-én, a grodeki csatában nem eshetett el, és felesége azt hiszi, hogy későbbi időben fogságba került, ahonnan ismeretlen okból nem adhat életjelt magáról.

*** A jezsuiták generálisa Svájcban.** Baselből jelentik: Az Olaszországból elutazott jezsuita generális a svájci Brigben időzik. Mint a „Baseler Nachrichten“ értesül, a svájci szövetség tanács már az idén márciusban azt felelte a jezsuita generális kérdésére, hogy olasz háboru esetén nem támaszt semmi nehézséget az ellen, hogy ő és környezete ideiglenesen Svájcban telepedjék le.

*** Adakozzunk a vak katonáknak!** A vak katonákról gondoskodni minden magyarnak hazafiúi kötelessége. Adományokat állandóan gyűjt s a budapesti Hadsegélyző Hivatalnak továbbít a Tiszántúl szerkesztősége. A háboruban megvakult katonák sorsa az újvárosi róm. kath. elemi fiúiskola III-ik osztályu növendékeinek a szívét is megindította, kik maguk között három korona 20 fillért gyűjtöttek a vak katonáknak. Tegnap ezenkívül *Czánk* Emilné 10 koronát, a Kath. Kör tekepályán játszott május havi adományait 9 korona 74 fillért, *Balogh* Józsefné és *Molnár* Lajos 2—2 koronát küldtek szerkesztőségünkbe. A Népszövetségi Hiteliszövetkezetben kitett perselyben a múlt hónapban 3 korona gyűlt be. Ezekkel az összegekkel együtt 1276 korona 71 fillért gyűjtött a Tiszántúl a vak katonáknak.

*** Ahol még eddig nem volt közkut.** A béli járás kedvezőtlen geologiai alakulata nagyon szomorú helyzetet teremtett az egészségügy terén. Az egész járásban ugyanis alig van egy két minden tekintetben kielégítő közkut. A legtöbb helyen folyóvizet ittak az emberek. Hogy nagyobb veszedelem nem történt eddig, az egyedül az isteni gondviselésnek tulajdonítható. Legújabbban mozgalmat indítottak a községek, hogy állami támogatással létesítsenek közkut. Tegnap Békirálymező községe küldte be irányu határozatát az alispánhoz. A kérelmező község 500 boronát kér a minisztertől a közkutra.

*** „Petőfi-asztaltársaság“ összejövetele.** A Petőfi Sándor asztaltársaság ma (szerda) este 8 órakor a kolozsvári utcai Rólich Béla vendéglőjében levő külön helyiségében társasösszejövetelt tart, melyre az asztaltársaság tagjait, hazafias tisztelettel meghívja. Az elnökség.

*** Gyűjtünk használt bélyegeket!** A hazafias magyar közönség a háboru kezdete óta annyi fényes és megható jelét adta áldozatkészségének, hogy a Hadsegélyző Hivatal bizalommal fordul hozzá a szenvedők nevében újból egy kéréssel, de ezuttal nem anyagi áldozatokat kér, csak egy kis munkát. Kérelme az, hogy gyűjtse össze a közönség a már használt átbélyegzett hadisegély bélyegeket és az ugynevezett árviz bélyegeket és küldje be azokat a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatalába (Budapest, Képviselőház.) A hivatal értékesíteni fogja a bélyegeket jótékonyági alapjának gyarapítására. Minden hadisegély bélyeg egy-egy szenvedő anya vagy árva sorsán vagy a rokkant katonák fájdalmán segít enyhíteni. A gyűjtő akció egyébként már megindult, közhivatalok, nagy bankok, vállalatok és magán cégek tömegesen szedik össze e

használt bélyegeket a Hadsegélyző Hivatal számára.

* **A Biharvármegyei és Nagyvárad Régészeti és Történelmi Egylet közgyűlése.** A Biharvármegyei és Nagyvárad Régészeti és Történelmi Egylet e hó 6-án délután 5 órakor tartja rendes évi közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozata tartalmas és igen érdekes, különösen nagy érdeklődésre tarthat számot dr. Karácsonyi János kanonok, az egylet elnökének előadása, melynek címe „Török dsámi és szegényház Nagyváradon. Az egylet a következő meghívót bocsátotta ki a közgyűlésre:

Meghívó. A Biharvármegyei és Nagyvárad Régészeti és Történelmi Egylet 1915. június hó 6-án délután 5 órakor a Muzeum-épületben tartja rendes évi közgyűlését s erre az egylet tagjait és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az elnökség. **Tárgysorozat.** 1. Elnöki megnyitó. 2. „Török dsámi és szegényház Nagyváradon.“ Előadás dr. Karácsonyi János alelnöktől. 3. Titkári jelentés. 4. Muzeumi jelentés. 5. A számvizsgáló jelentése. 6. Három választmányi teg választása. 7. Indítványok,

* **Galíciai menekültek.** Egy lipótvárcsi kereskedő meghív magához két galíciai menekültet, akik vele üzleti összeköttetésben is állottak. Előzőleg azonban diszkrétül figyelmezteti őket, hogy ez alkalomból legalább inget váltsanak.

A szállodában aztán megszólal az egyik galíciai menekült:

— Inget váltunk?! Minek? Hát van abból valami haszon, ha én felveszem a te ingedet, te pedig az enyémet?

* **Halálözös.** Nagy József városi havi-dijas a nagyvárad anyakönyvi hivatalban évekig szolgált Nagyvárad város. A háboru kitörésekor bevonult katonának a hidász-csapatokhoz. A háboru fáradalmaitól nemrég tüdőgyuladást kapott s az egyik katonai kórházban kiszendvedett. — Felesége és kis leánykája gyászolják. Tegnap érkezett meg a városi katonai ügyosztályhoz az elhunyt derék ifju jegygyűrűje és egyéb értékes tárgyai.

* **Felhívás a szabókhöz.** Felkértem mindazon férfiszabó mestereket, kik a katonai ruhavarrás munkavállalása ügyében május 25-én a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében megtartott értekezleten megjelentek, valamint mindazon szabó iparosokat és munkásokat, kik katonai ruhák varrására vállalkoznak, hogy ma, azaz szerdán d. u. 4 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében a vállalatra vonatkozó megbeszélések céljából minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

* **Katona-temetés.** A cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy Gulyás János 37. gyalogezredbeli közlegény temetése ma délelőtt 10 órakor, Dósa István 68. gyalogezredbeli közlegény temetése pedig délután 4 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a Rulikovszky temetőbe fogják kikisérni őket és ott örök nyugalomra helyezni.

* **A második hadi kölcsön.** Az O. K. H. kötelekibe tartozó Nagyvárad Ipartestületi Hitelszövetkezet (Mezey Mihály u. 4. sz.) ezúton kéri fel ugy saját tagjait, mint Nagyvárad város és Biharvármegye t. Közönségét, hogy az új kibocsátású 5¹/₂ és 6% os hadi kölcsön kötvényeket nála jegyezni sziveskedjenek. A hazafias köteleesség érzete indította ezen intézetet egyben arra is, hogy a nála elhelyezett takarékbetéteket a hadi kölcsön kötvény jegyezhetése céljából korlátlanul bocsátja a betevő rendelkezésére.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezni a Gazdasági és Iparbanknál.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ara 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Butorozott szobák** modern berendezéssel hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor utca 4.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

* **Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Biharvármegyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

* **Deutsche Stunden** gibt an Schülerrimen Elise Sprung Uri utca 17.

* **Nagyvárad és vidéki gyengélkedő katonasághoz** küldök figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likőrt, rumot, szilviumot, seprőt, boroviczkát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harc-térre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói turó, málnaszörp, cukorkák nagybani árak mellett. Ostsé, fillé, ruszlik és óshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódi 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x **A Nagyvárad takarékpénztár** értesíti ügyfeleit, akik hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, hogy az összes szabad és zárolt kötvények megérkeztek és a kiadott elismervények ellenében átvehetők.

x **Mindenemü molyirtó** szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló“ drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Ertekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

* **Kiadó** a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

* **Forolin** biztos és gyors hatású háziszér kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalan! nem zsiros! nem ragad! Ara 1 korona Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rímanóczy palota.

Legujabb táviratok.

Német győzelmek minden téren.

A német csapatok győzelme Przemyslnél és Stryjnél.

Berlin, június 1. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

A franciák Neuville-től délre a május 30-án szenvedett vereségünk után feljebb északra új áttörést kíséreltek meg. Támadásuk, amely két és fél kilométer széles arevonalon a Souche-Bethuni ut és Careney-patak között levő állásunk ellen irányult, nagy veszteségeik mellett többnyire már tűzünkben összeomlott, csak Souchetől nyugatra került szuronyrohamra a sor, amelyben mi maradtunk győztesek.

A Bois de Pretrében sikerült csapatainknak a tegnapelőtt elvesztett árokrészeket **legnagyobb részre visszahódítani.** Az ellenség újból igen jelentékeny veszteségeket szenvedett.

Az arevonalon többi szakaszán tűzér-ségünknek néhány örvendetes sikere volt. A Nourmelon le Grande-től délre a francia táborba esett teli találat következtében 3-400 ló elszabadult és minden irányban szerte rohant. Számos jármű és automobil a lehető leggyorsabban eliramodott innen.

St. Menhouldtól északra és Verduntól észak-keletre az ellenséges löszertárak a levegőbe repültek.

Válaszképen Ludwigshafen nyílt város bombázására ma éjjel a londoni hajógyárakat és dokkokat kiadósan bombáztuk. Az ellenséges repülők ma éjjel Ostendét bombáztuk; több házat megrongáltak, de egyéb kárt nem okoztak.

Keleti hadszintér.

Ambotennél, Libautól keletre 50 km. nyire német lovasság a 4. orosz dragonyos ezredet megfutamtotta.

A Sawle környékén ellenünk intézett ellenséges támadások eredménytelenek voltak. A májusi zsákmány a következő:

A Njementől keletre 24,7000 fogoly, 16 ágyú, 47 géppuska; a Njemen és a Pilies között 6943 fogoly, 11 géppuska és egy légi jármű.

Délkeleti hadszintér.

Przemysl északi oldalán a bajor csapatok a 10/a 11/a és 12 számú erődöket (Dumkovieki, Nem és attól nyugatra) az őrségnek 1400 emberből álló maradványával és 2 páncélos, 18 nehéz és könnyű ágyút kitévő tűzér-ségi felszerelésével együtt rohammal elfoglalták.

Az oroszok megkísérelték végzetüket Jaroslautól keletre ellenünk intézett tömeg-támadásokkal elhárítani. Minden erőlködésük azonban eredménytelen maradt. **Az elesettek borzasztó tömege borítja arevonalunk előtt a csatateret.**

Linsingen tábornok hadseregével a Zwini győzők, Boikner bajor tábornok vezetése alatt álló gárdaesapatok, keletporoszországiak és pomerániak a nagyon megerősített Stryj helységet rohammal elfoglalták és a vonal mellett, **és attól északnyugatra az orosz állásokat áttörték.** Eddig 53 tisztet, 9182 főnyi legénységet fogtak el, 8 ágyút és 15 géppuskát zsákmányoltak. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az „Agamemnon“ elsüllyedt.

Budapest, június 1. (Tud. cenz. táv.) Athénből jelentik: A Dardanelláknál megtorpedózott „Agamemnon“ cirkáló Imbrosztól ötven kilométernyire elsüllyedt.

Az ellenzékiek audienciája.

Budapest, június 1. (Saját tud.) A munkapártban figyelmeztették Tiszát Vázsonyinak a Világban megjelent mai cikkére, amelyben **kétségbevonja, hogy az ellenzékiek kérték a királyi audienciát.**

Tisza utalt Apponyinak a lapokban megjelent nyilatkozatára, amelyben elismeri, hogy az audienciát **ők kérték.**

Tisza Bécsben.

Budapest, június 1. (Saját tud.) Tisza ma éjjel Bécsbe utazott, hogy részt vegyen Roszner miniszter holnapi esküjén.

Pánik Varsóban.

Budapest, június 1. (Saját tud.) A Frankfurter Zeitung írja: Varsóban az izgalom egyre növekszik. A lakosság a legközelebb bekövetkező eseményektől tart. A városra dobott számos bomba rémitőleg hat.

Aviatikusaink bombázták Páris.

Budapest, június 1. (Tud. cen. táv.) Genfből jelentik: Egy osztrák-magyar aviatikus bombákat dobott Párisra amelyek közül kettő talált.

Egy másik aviatikus Brindizire dobott bombákat sikerrel.

IRODALOM

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) május 30. i száma a következő tartalommal jelent meg: Italia. Margitay Ernő. — De profundis. Harsányi Lajos. — Sivatagban, őserdőben... (Regény.) Sienkiewicz-Bányai. — Óbudában jártam. (Költemény.) Eötvös Ida. — Gizella téri palotában. Törökne Kovács Hermin. — A megbékélés. (Elbeszélés.) Tomori Jenő. — Könyvből fult ballada. (Költemény.) Gáspár Jenő. — Régi pénzek. Markos Béla. — Kultúra. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. A gazdag tartalmat az érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámokat készséggel küld a kiadóhivatal.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

ad. 3411—1915. b. h. szám.

Felhívás.

A monarchiával hadi állapotban levő államok közzé lépett Olaszország is, és így hazánkban tartózkodó olasz állampolgárok összeírása a m. kir. belügyminiszter ur 17346/1915. B. M. eln. számú körrendeletével elrendeltetett. Ezenélfogva felhívom városunkban tartózkodó olasz állampolgárokat, hogy összeírásuk végett a rendőri bejelentő hivatalnál délelőtt 8—12 óráig és délután 3—5 óráig legkésőbb június hó 5-ig a rendelkezésükre álló összes okmányaikkal együtt feltétlenül jelentkezzenek.

Az olasz állampolgár, aki e hirdetményi idézésre nem jelentkezik, az 1881. évi XXI. t.-cz. 13. § a alapján elővezetése lesz elrendelve és a körülményekhez képest ellene az eljárást a külföldiek ittlakásáról szóló 1903. évi V. t.-cz. alapján is meg fog indítani. Figyelmeztetésül közlöm, hogy az idézett t.-c-be utközö kihágások az esetek különbözőségé-

géhez képest 200 koronáig, illetve 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, ha pedig az adatok szolgáltatására kötelezett valótlan adatokat mond be, 1 hónapig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Nagyvárad, 1915. június 1. én.

Molnár

bej. hiv. vezetője.

Meghívás

a „Nagyvárad-Belényes-vaskóhi vasut részvénytársaság” részvényeseinek 1915. évi június hó 15-én d. e. 1/2 10 órakor, Nagyváradon a Nagyvárad városi vasut helyiségeiben (Vár-tér 2. sz.) tartandó

évi rendes közgyűlésére.**NAPIREND:**

1. Az igazgatóság jelentése az 1914. évi működéséről és az üzlet eredményéről.

2. Az 1914. évről felállított zárószámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása és javaslat az üzleti nyereség hováfordítására iránt.

3. A felügyelő-bizottság jelentése az 1914. évi ügykezelés, számadás és mérleg megvizsgálásáról, valamint az igazgatóságnak az üzleti felesleg hováfordítására vonatkozó indítványáról, továbbá az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása iránti javaslat.

4. Alapszabályok módosítása.

5. Igazgatóság választása.

6. A felügyelő-bizottsági 3 rendes és 1 póttagnak egy évre megválasztása.

7. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.

Nagyvárad, 1915. május hó.

Az igazgatóság.

A közgyűlésen minden részvényest a birtokában levő minden egy darab részvény után egy szavazat illeti meg. Azon részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen vagy képviselőik által résztvenni kívánnak, tartoznak részvényeiket vagy élvezeti jegyeiket még le nem járt szelvényekkel együtt két nappal a közgyűlés megtartására kitűzött határnap előtt a társaság hivatalos helyiségében Nagyváradon (Vár tér 2. sz.) vagy a nagyvárad latin szertartású püspökségnél Nagyváradon, vagy a nagyvárad latin szertartású káptalanánál Nagyváradon, vagy végül a «Magyar vasuti forgalmi részvénytársaság»-nál Budapesten (V. Sas-utca 1. sz.) letenni. A letett részvényekről elismervény adatik, mely a közgyűlésen való részvételre igazolásul szolgál.

Mérleg.

Vagyron: Vasutépítésszámla: 7.000.000 K. Tartalék-alap értékpapirjai: 600.800 K. Külön tartalék-alap értékpapirjai: 48.500 K. Új beruházások: 494.613,05 K. Biztosítéki értékpapírok: 65.000 K. Adósok: 175.740,79 K. Folyószámla követelések: 140.953,46 K. Összesen: 8.525.607,30 K.

Teher: Tőzsrészvénytőkeszámla 2.400.000 K. Elsőbbségi részvénytőkeszámla 4.457.800 K. Kisorsolt elsőbbségi részvénytőkeszámla 142.200 K. Tartalék-alap: 600.800 K. Külön tartalék-alap: 65.269,87 K. Kőbánya-örleirési tartalék: 110.000 K. Tőzsrészvény befizetések: 5.150,80 K. Beváltatlan elsőbbségi részvény számla: 10.200 K. Fel nem vett tőzsrészvényosztalék: 9.694 K. Hitelezők számla: 180.990,68 K. Atmeneti számla: 202.689,60 K. Biztosítók: 65.000 K. Nyereség egyenlegül: 269.812,35 K. Összesen: 8.525.607,30 K.

Nyereség és veszteség számla.

Tartozik: Igazgatási költségek: 49.467,84 K. Adók és illetékek: 6.774,20 K. Hadsegélyezési adományok: 50.000 K. Különféle kiadások: 7.397,88 K. Kőbányai gépberendezések értékesítése: 8.000 K. Kisorsolt elsőbbségi részvények beváltására: 10.200 K. Kamatok: 18.378,03 K. Kiegészítő adótartozás: 35.000 K. Nyereség egyenlegül: 269.812,35 K. Összesen: 455.030,30 K.

Követel: Nyereségáthozat az 1913. évről: 2.502,88 K. Üzleti felesleg: 431.792,53 K. Különféle bevételek: 20.734,89 K. Összesen: 455.030,30 K.

Nagyvárad, 1914. évi december 31-én.

Az igazgatóság.

Tisztelt Közgyűlés!

Tisztelettel jelentjük, hogy az 1914. évre vonatkozó társasági üzletkezelést, könyvvitelt, valamint a mérleget és számadásokat a kereskedelmi törvény és alapszabályok értelmében megvizsgálván, megállapítottuk, hogy azok az 1914. évi december 31-iki állapotra vonatkozó felvételekkel teljesen egyeznek, minden tekintetben helyesek és szabályszerűek, minélfogva az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó javaslatához hozzájárulunk és kérjük, hogy úgy magunknak, mint az igazgatóságnak a felmentvényt megadni méltóztassék. Nagyvárad, 1915. évi május hóban.

A felügyelő bizottság:

Szekula Gyula s. k., Középegy Kálmán s. k.,
Dr. Horváth Ödön s. k.

118—1915. ügyszám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kir. közjegyző közhírré teszi, hogy a Schwartz Armin élesdi lakos által Mahler György földbirtokos siteri (Siteri uradalom, siteri pusztá, u. p. Szalárd) lakosnak eladott, de az utóbbi által a szerződéstől való visszalépes folytán át nem vett mintegy 200 azaz kétszáz métermázsza 1914. évi termésű laza állapotban levő anyaszéna, boglyákba rakva az 1915. évi június hó 11-én d. u. 3 órakor a Keszteg községhez tartozó Élesd nagyalomas melletti területen közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés és 1800 kor. kikiáltási ár mellett a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Kikiáltási ár, mint becsár 1800 kor., de a széna mennyiség ezen az áron alul is el fog adatni. A vételár készpénzben azonnal kifizetendő s a III° vételi bélyeg a vevő által fizetendő. A széna 10 nap alatt elszállítandó; Schwartz Armin a mennyiségért nem szavatol s így árverési vevő csak a tényleges megmázsálás után mutatkozó tiszta súly után fizeti a vételárát, vagyis a tényleges súly és a 200 métermázsza közötti különbözet a vételárból vevőnek azonnal a megmázsálás után visszaadatik.

Élesd, 1915. május 31. napján.

Dr. Nagy Béla,
kir. közjegyző.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárád, Szilágyi-Dezsa-u 6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

9167—915.

Hirdetmény.

Az esküdtbírósról szóló 1897. évi XXXIII tc. végrehajtása tárgyában kibocsátott 3300/1898 sz. bel- és igazságügyi rendelet 4-ik §-a értelmében ezennel közhirrre teszem, hogy mindazok akik az alábbiak szerint esküdképességgel bírnak folyó évi június hó 1-től 3-ig a polgármesteri hivatalban az 1916. évre érvényes alaprajstromba leendő felvétel végett személyesen, vagy meghatalmazottjaik által jelentkezzenek.

Az 1897 évi XXXIII tc. 4-ik §-a értelmében esküdképességgel bír a város területén lakó minden férfi, aki magyar honos, a folyó esztendőben legalább a a 26-ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon írni és olvasni tud és évenként legalább 20 kor. egyenes állami adót fizet, amennyiben pedig időleges adómentességet élvez, 20 korona egyenes állami adóinak megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy az adózásra tekintet nélkül köztisztviselő, lelkész, a m. kir. tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdasz, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az aki a felsőbb művészeti vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, s végül aki a középiskolai záróvizsgálatot letette.

Nagyvárád, 1915. május 29.

Rimler Károly

polgármester, mint az összeíró bizottság elnöke.

8512—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. honvédelmi miniszter ur 5620/20-b 1915 eln. sz. körrendeletét ez uton hozom az érdekeltek tudomására:

A hivatalos lap május 15-iki számában a következő körrendeletet teszem közzé.

A folyó évi március hó 2-án 2509/eln. 20 b. 1915 szám alatt kelt rendelettemmel hadicélokra igénybe vettnek kijelentett egyes nitrogén tartalmu anyagokból meglevő készleteket, a kénsavas ammoniákat és mézhidrogént (calciumcyanamid) megfelelően csomagolva és a feladandó csomagok számának és súlyának a felvevő vasuti hivatal által történt megállapítása után, kötelesek a birtokosok, vagy azok, akik készleteket más részére őrizetben tartanak, a katonai igazgatás kívánságára, az általa megjelölendő helyre, teherárúként elszállíttatni.

A csomagolást és szállítási költségeket a katonai igazgatás a feladónak megtéríti.

2. §. A birtokosok, vagy azok, akik beküldendő készleteket más részére őrizetben tartanak az anyagok feladásával egyidejűleg az elszállításra kerülő anyagokról egy jegyzéket kötelesek az átvevőnek megküldeni.

A jegyzékben fel kell tüntetni a birtokost, esetleg az anyag megőrzését, a közigazgatási járást és helyet, a hol az anyagot eddig tartották, a feladás helyét, kénsavas ammoniáknál és mézhidrogénnel ezenkívül a csomagolás nemét és a csomagokra alkalmazott jeleket, a csomagoknak a felvevő vasuti hivatal által megállapított számát, azok nyers (bruttó) súlyát, valamint tiszta (netto) súlyát.

A jegyzéket a feladónak alá kell írni.

3. §. Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

Nagyvárád, 1915. május 18.

Eleméry Ferencz,

katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárád város tanácsa katonai ügyosztálya.

16077—1915 szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter urnak 124831/20 b. 1915 számú rendelete értelmében közhirrre teszem, hogy nevezett miniszter ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. cz. 24. és 27. § ai alapján a következőket rendelte el:

1. §. A malátagyáraknak és sörgyáraknak a m. kir. ministerium M. E. 1692/1915 számú rendelete értelmében bejelentendő 1915. évi május hó 23 iki maláta készleteiből egy ötöd részt ezennel hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki. Az igénybe vett készleteket akár megtörtént bejelentésük, akár nem, a birtokos 1915. évi május hó 23 tól kezdve el nem idegenítheti és fel nem dolgozhatja és azokkal más módon sem rendelkezhetik.

2. §. A birtokos az igénybevett készleteket a katonai igazgatás részére való tényleges átvételük időpontjáig megőrizni köteles.

Az igénybevett készletek, amennyiben szakértői megállapítás szerint hadicélokra alkalmasak, a katonai igazgatás által: métermázsánként 90 korona térítés ellenében átfognak vétetni.

Ez az ár magában foglalja ugy azokat a költségeket, a melyek az árunak elszállítása időpontjáig annak raktározásából és kezeléséből származnak, valamint a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is.

3. §. Az igénybevett, de a szakértői megvizsgálás alkalmával hadicélokra alkalmasnak nem talált készletért a birtokosnak, a bejelentés napjától addig az időpontig, amelyben a készlet szabad rendelkezésére bocsáttatik, minden napra jár térítés a mely a megállapítandó becsérték évi 9 % ának alapul vételével számítandó ki.

4. §. Ha a készletet 1915. évi augusztus hó 15-ig végleg át nem veszik, a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik.

Ebben az esetben a birtokosnak erre az időre a 3. §-ban meghatározott térítés jár.

5. §. Aki az igénybevett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig azazal a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint a rendőri büntető bíróságnak, a székesfevárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavon országokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárád, 1915. május hó 27.

Eleméry Ferencz

katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárád város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolftram lámpák** ára olcsóbb lett, **Wolftram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendezés: ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osillátorok,
évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos moterek
1/4 lóerőtől minden nagysághoz.

Főszerező telefonja 55. sz.

* **Ingtalan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutáayos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.